

VESTFOLD BONDE- OG SMÅBRUKARLAG

12.1.2015

Landbruks- og matdepartementet

Postboks 8007 Dep.
0030 Oslo

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 14/1567 -	Doknr.:
Mottatt: 14 JAN 2015	
Saksbeh.:	Ark.:
Kopert:	Avskr.:

Høring konsesjonsloven

Det vises til høringsnotat av 15. oktober 2014.

Vestfold Bonde- og Småbrukarlag (VBS) har følgende kommentarer til høringsnotatet:

1. Til punkt 5.1 Behovet for endring:

- 1.1. VBS mener at innholdet i dette kapitlet har en svak begrunnelse for behovet for endring. Det er riktig at bruk og vern av produksjonsarealene fanges opp av annet lovverk (jordloven og plan- og bygningsloven). Men dokumentet burde lagt opp til en diskusjon om hva som er hensiktsmessige eierforhold til landbrukets produksjonsressurser. Vi kan ikke finne at det temaet er vurdert i høringsdokumentet.

2. Andre temaer som burde bli vurdert

- 2.1. Høringsdokumentet inneholder ingen utredning / opplysninger om andre land som det er naturlig å sammenligne seg med, har lovgivning / retningslinjer / krav til utdanning for å få tillatelse til å erverve landbruksarealer.
- 2.2. Høringsdokumentet vurderer ikke hvordan unge folk skal komme inn i næringa dersom loven og prisregulering forsvinner.
- 2.3. Reglene og retningslinjene om vurdering av pris ved konsesjonsbehandling blir også benyttet ved konsesjonsfrie salg innen familien. Dette betyr at det ved konsesjonsfrie overdragelser finnes et system for prisvurdering som i mange tilfeller vil føre til lavere konfliktnivå internt i familier i landbruket. Prisreguleringen i konsesjonsloven får altså en følgevirkning på eiendomsoverdragelser internt i landbruksfamiliene som vi vurderer som positivt.
- 2.4. Det har i flere år vært skattelegging av gevinst ved salg av landbrukseiendommer. Tidligere var salg av landbrukseiendommer skattefritt under forutsetning av en viss eiertid (10 år). Høringsnotatet inneholder ingen vurdering av om skattefrihet kan være et aktuelt virkemiddel for å få flere til å selge landbrukseiendommene sine. VBS vurderer det slik at dagens skatteregler gjør det mindre lønnsomt å selge gården ut av slekta, og skattereglene bidrar til en konservering av dagens eiendomsstruktur.

VESTFOLD BONDE- OG SMÅBRUKARLAG

3. Boplikten virker

3.1. Høringsdokumentet viser til at landsdekkende tall fra SSB der det viser seg at byggeaktiviteten er størst på eiendommer der eier er bosatt på eiendommen. Undersøkelsen «Boplikt, en analyse av erfaring fra Hedmark» til Arnes og Mønnes i 2008 viser det samme. Nevnte undersøkelse viser at de aller fleste blir boende etter boplikten er «avtjent», og at det ikke er mange som søker fritak. Videre viser undersøkelsen at de som overtok eiendommer etter boplikten ble innført i 1975 har investert mer i vedlikehold av våningshuset enn de som overtok uten boplikt årene før. VBS mener at det betyr at boplikten virker, og siden de fleste blir boende så oppfattes ikke 5-årig boplikt som noen hemsko. VBS vil understreke at bosetting og lys i vinduene betyr aktivitet og arbeidsplasser i bygdene. Når eier bor på landbrukseiendommen vil i større grad eiendommens bygningsmasse, jord og skog som oftest bli holdt bedre vedlike, også på de eiendommene der jorda er leid bort, enn på eiendommer der eieren er bosatt et annet sted.

4. Få avslag på konsesjon

4.1. I praksis viser det seg, som omtalt i høringsdokumentet, at det gis få avslag på søknad om konsesjon. VBS mener det viser at konsesjonsloven virker etter hensikten. De som erverver en landbrukseiendom kjenner krava som ligger i konsesjonsloven og tilpasser seg regelverket. At det er få som får avslag på søknad om konsesjon må ikke brukes som begrunnelse for å fjerne loven, det er derimot en bekreftelse for at det er behov for loven.

5. Eierform

5.1. VBS mener at det er i samfunnets interesse å legge til rette for fortsatt familielandbruk, basert på personlig eierskap til arealene. 2014 var utpekt til familiejordbrukets år av FN, nettopp fordi FN ser at familiejordbruket er den mest effektive og beste måten å produsere mat på. Et landbruk basert på selveiende og selvstendige bønder, vil være avgjørende for å nå måla om økt norsk matproduksjon. Å fjerne konsesjonsloven vil kunne åpne for et selskapslandbruk der industri, matvarekjedene eller andre selskap kan både eie jorda og gården. Erfaring fra andre land viser at både mattrygghet, dyrevelferd, miljø og folks arbeidsforhold lett blir salderingspost når selskapsjordbruket overtar.

6. Priskontroll

6.1. En konsesjonslov med fortsatt mulighet til priskontroll kan være med å sikre en forsvarlig prisutvikling. Å kunne erverve landbrukseiendom til en pris som er driftsmessig forsvarlig, er vesentlig for å sikre rekruttering. Å kunne håndtere kapitalkostnaden gjennom vanlig landbruksdrift er vesentlig for langsiktig drift.

6.2. Ved å fjerne flere av kravene for å kunne eie jord vil det i mange sentrale strøk legges det opp til en priskonkurranse som verken unge bønder eller de som vil kjøpe tilleggsjord har mulighet til å vinne. Uten prisregulering vil utbyggingsinteresser, investorer og andre være med å drive opp prisen på matjord, ut fra planer om å nytte arealene til helt andre formål.

7. Kommunalt selvstyre

7.1. Dersom konsesjonsloven blir fjernet forsvinner også kommunenes selvstyre med mulighet til å innføre kommunal forskrift om nedsatt konsesjongrense etter konsesjonsloven § 7. VBS viser til at det er flere kommuner i Vestfold som har innført boplikt etter § 7, for hele eller deler av kommunen, det gjelder først og fremst kystkommunene. Vi mener at den muligheten bør bestå slik at kommunene kan prioritere om de vil sette i verk tiltak for å holde bosettingen oppe i spesielle områder.

VESTFOLD BONDE- OG SMÅBRUKARLAG

Konklusjon

Vestfold Bonde- og Småbrukarlag støtter LMDs intensjon om å legge til rette for at velfungerende marked for omsetning av landbrukseiendommer. Det er ønskelig at leiere av jord i større grad blir eiere og det er ønskelig at de som vil erverve landbrukseiendommer for å drive dem får tilgang til eiendommer som er ute av drift eller er leid bort. VBS mener at fjerning av konsesjonsloven ikke er det rette virkemidlet for å oppnå dette. Derimot kan samfunnet da over tid miste kontrollen over landbrukets ressurser og forvaltningen av disse. Dette kan over tid medføre økte ressurser til kontroll av driveplikten i jordloven og kontroll av forvaltningen av skog og utmark.

Vi mener at det offentliges behov for å ha kontroll over eiendomsoverdragelsene i landbruket fortsatt har betydning for nasjonale interesser. De som eier en landbrukseiendom «låner» den av framtidens generasjoner.

- VBS mener at det er i samfunnets overordnede interesse å legge til rette for fortsatt familielandbruk, basert på personlig eierskap til arealene.
- VBS mener at boplikten fortsatt skal bestå, da undersøkelser viser at boplikten medfører økt bosetting i bygdene og økt verdiskaping.
- VBS mener priskontrollen fortsatt skal bestå, dette bidrar til at unge mennesker kan komme inn i næringa samtidig som det bidrar til lavere konfliktnivå ved overdragelser innen familien.
- VBS mener at skattefritak ved salg av landbrukseiendommer bør innføres som virkemiddel.
- VBS mener at konsesjonslovens bestemmelser er et viktig styringsredskap for å sikre driftsmessige gode løsninger (arrondering, transportavstander etc.)
- Dersom hensikten er større verdiskaping gjennom økt frihet til å utnytte gårdens ressurser, kan det oppnås ved tilpasninger i **andre lover** som plan- og bygningsloven, friluftsløven, naturmangfoldloven etc.

Med vennlig hilsen
for styret i Vestfold Bonde- og Småbrukarlag

Ole Christian Torkildsen (sign)
Leder

Bergljot Styrvold
Fylkessekretær